

Pobrezia

Josemari Sarasola

Estatistika eta datuen analisia

Gizapedia

Pobrezia: absolutua eta erlatiboa

- Pobrezia, behartasuna edo txirotasuna bizitza duina izateko beharrezkoa dena ez izatea da.
- Pobrezia absolutua pribazioa edo gabezia da: etxe duinik ez izatea, hozkailurik eta berokuntzarik ez izatea etexean, ...
- Pobrezia erlatiboa inguruko jende arruntaren aldean errentan nabarmen txikiagoa izatea. Estatistikaz gehien lantzen den pobrezia ikuspegia da.

Pobrezia

- Pobrezia azterketa estatistikoaren aitzindaria Amartya Sen indiar ekonomialaria da (1998ko Ekonomia Nobel Saria).
- Azterketarako lehen pausoa: *z*, *pobrezia-muga*, edo *pobrezia-atalasea* zehaztea.
- Pobrezia muga 400 euro izateak hortik beherakoak pobreak direla adierazten du.
- Maiz, errentaren medianaren portzentaje bat da, Europar Batasunean errentaren medianaren %60 esaterako.

Pobrezia dimentsioak: kopurua eta intentsitatea

- Herri batean pobre bakarra dago, pobrezia gorrian bizi dena. Bere diru sarrerak oso eskasak dira.
- Biztanleria beretsuko beste herri batean pobre anitz dago, baina diru sarrerak badituzte, eta gutxiagatik ez dira heltzen pobrezia mugara.
- Non da pobrezia handiagoa? Lehen herrian edo bigarrenen? Ez dago garbi.
- Beraz, pobrezia bi dimentsio ditu: pobre kopurua eta pobrezia intentsitatea. Erantzuna ez dago garbi, eta bi dimentsioak bateraturik azter badaitezke ere, era berezian aztertzea ere komeni da.

- Pobrezia-tasa: $H = \frac{p}{n}$; p : *pobre kopurua*. Pobrearen proportzioa adierazten du.
- Pobrezia-arraila: $I = \frac{\sum p(z - x_i)}{pz}$. Pobreziaren intentsitatea adierazten du: 1: erabateko pobrezia pobrearen artean, 0: denak pobreziatik ateratzeko zorian.
- Pobreziaren neurri sintetikoa: $S = \frac{2 \sum p(z - x_i)(p + 1 - i)}{(p + 1)nz}$
Pobrezia-tasa nahiz pobrezia-arraila jasotzen ditu batera.

- Pertsonen familien baitan partekatu ohi dute euren errenta.
- Beraz, pertsona indibidualak baino familia bateko kide guztiak dira pobreak (edo ez).
- Beraz, errenta aztertzean familia bateko kide guztien errentak batu beharko lirateke, eta kide guztiei errenta berdina esleitu.

- Bakarrik bizi den pertsona baten pobrezia-muga 800€ izanik, elkarrekin bizi den bikote baten pobrezia-muga 1600€ al da?
- Ez, elkarrekin bizitzean, ekonomia-eskalak sortzen dira, gastu finkoak konpartitu egiten direlako.
- Horregatik, familia bateko kideen errenta indibiduala kalkulatzean, ezin da errenten batura zati kide kopurua egin. Adibidez, bikote baten kasuan errenta indibiduala errenta totala zati 2 baino txikiagoa den balio bat egin behar da.
- Errenta totala zatitu beharreko balio horiek, familiako kideen araberakoa, osatzen dute baliokidetasun-eskala.

- Baliokidetasun-eskala anitz dago. OCDE erakundeak baliatzen duena erabiliko dugu guk, non familiako errenta osoa zatitzen duen n balioa honela kalkulatzen den:

$$n = 1 + 0.7 \times (H - 1) + 0.5 \times h$$

non H helduen kopurua den eta h 14 urtetik beherakoen kopurua.

- Adibidez, bikote batek bi haur txiki baditu,

$$n = 1 + 0.7 \times (2 - 1) + 0.5 \times 2 = 2.7$$

- Familiak 2.7 *kontsumo-unitate* dituela esaten da, 4 kidek osatu arren.
- Horrela haien errenta osoa 2000€ bada, familiako lau kideetako bakoitzari $2000/2.7=740\text{€}$ -ko errenta esleitzen zaio.
- Banako errenta horietatik kalkulatu beharko lirateke pobrezia-mugak (medianaren portzentaje moduan) eta pobrezia-neurriak.